

En barnehagehverdag fylt med vennskap!

-plan for psykososialt arbeid i barnehagene i Bjerkreim

Bilde fra Skjeraberget bhg
Fotograf Katya Leino

Godkjent i leveårsutvalget 01.09.14

Plan for psykososialt arbeid i barnehagene i Bjerkreim

Innledning:

Denne planen er et produkt av et prosessamarbeid mellom Storafjellet FUS, Skjeraberget, Røysekatten barnehage og Rådgiver barnehage. Planen skal sikre et målrettet arbeid for å skape et trygt og godt miljø for barna i barnehagen.

Barnehagen skal være en god arena for utvikling av sosial kompetanse. Barn skal etter endt barnehagetid, se tilbake på en tid som var fylt av glede, mestring, lek og vennskap.

Personalet i barnehagene i Bjerkreim skal jobbe aktivt for at alle barn som går i barnehagen skal oppleve et mobbefritt, inkluderende og utviklende miljø.

I tillegg til å jobbe forebyggende må vi ha et verktøy å bruke dersom det skulle forekomme mobbing i barnehagen. Planen er derfor todelt,.

MANIFEST MOT MOBBING 2014 - 2018

"Skulane og barnehagane i Bjerkreim skal kjenneteiknast av eit trygt lærings- og oppvekstmiljø prega av respekt, toleranse, likeverd og inkludering. Det skal finnast handlingsplanar med etablerte rutinar for førebygging og handtering av mobbing ved alle skular og barnehagar, og god kompetanse på dette området blant dei tilsette. Det skal arbeidast førebyggjande ved å styrkja barn og unge sin sosiale kompetanse. Alle former for mobbing og utestenging skal motarbeidast. Leiarar på alle nivå skal ta ansvar og syna nulltoleranse for mobbing".

Side 2 Mobbemanifeste i Bjerkreim kommune

LOV OG FORSKRIFTER:

Veileder, Barns trivsel – voksnes ansvar

Intensjonene i forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler.

Lov om barnehager med forskriften i rammeplan for barnehagene :

Foreldre og barnehagens personale har et felles ansvar for barns trivsel og utvikling. Det daglige samarbeid mellom hjem og barnehage må bygge på gjensidig åpenhet og tillit. Foreldre må kunne stole på at de kan ta opp det som opptar dem i forhold til barnet og barnehagen. Selv om skulle innebære kritikk. Foreldrene må gjøres kjent med personalets generelle taushetsplikt og spesielle opplysningsplikt i forhold til barnevernstjenesten.

Rammeplanen s

BEGREPSAVKLARING (Mobbemanifest 2014 - 2018)

Hva er mobbing?

Mobbing kjennetegnes av følgende tre forhold:

- Negativ eller vondsinnert adferd.
- Adferden skjer over tid.
- Det er ubalanse i styrkeforholdet mellom partene; den som blir utsatt har vanskelig for å forsvare seg.

Det er den som blir mobbet, som har rett til å definere om en har blitt utsatt for krenking, og det er de voksne sitt ansvar å ta denne opplevelsen på alvor. Ingen kan kreve at andre skal tåle å bli krenket. At en selv tåler mye, gir ikke rett til å ignorere den urettferdigheten andre blir utsatt for.

Dette er ikke mobbing:

Vi snakker ikke om mobbing ved vilkårlig erting, konflikter, enkelttilfeller av slåssing og utestengning som når for eksempel barn blir sinte på hverandre tar leker fra hverandre eller springer opp i raseri for et eller annet.

Forebyggende arbeid mot mobbing i barnehagen i Bjerkreim:

Lek:

Det viktigste forebyggende virkemiddelet vi har i barnehagen er lek. Lekens betydning for barns utvikling er avgjørende i forhold til å lære seg en sosial kompetanse som barna trenger for å beherske livet med de utfordringer det innebærer. Forskning viser at barn som er flinke til å leke, kunne ta ulike roller og opprettholde en lek over tid, blir mindre mobbet og i mindre grad mobbere. Det er gjennom leken barn øver seg på å samhandle med hverandre og danne vennskap. Leken utvikler språk, som er avgjørende for leken etter hvert som barnet blir større og leken blir mer avansert. Leken er avhengig av dyktige voksne som har kompetanse på lek, og som kan hjelpe det enkelte barn videre og dermed til å oppnå en god sosial kompetanse.

Gjennom leken skapes vennskapsbånd som er å betrakte som et forebyggende middel for fysisk og psykisk helse. Barnehagen skal jobbe for at alle barn skal knytte gode vennskapsbånd.

Voksenrollen :

Relasjoner og samspill mellom de voksne har stor betydning for det psykososiale miljøet i barnehagen. Trygge ansatte i et inkluderende arbeidsmiljø bidrar til varme i miljøet rundt. Humor kan være en vitamininnsprøytning i hverdagen. Ansatte som trives på jobben, opplever ofte overskudd. Deres trivsel har smitteeffekt og gunstig innvirkning på hverdagsatmosfæren.

Den voksne i barnehagene i Bjerkreim skal til enhver tid ha fokus på sin profesjonelle rolle som en rettferdig, tydelige og holdnings skapende voksen. Det er den voksne sitt ansvar at barn har det godt i barnehagen. Barn har behov for tilstedeværende voksne som har kunnskap om forebyggende mobbing, som vet hva som skal til for å danne vennskap.

I det daglige arbeidet i barnehagen, tenk over dette:

Voksenrollen:

- Er vi voksne anerkjennende og støttende overfor barnas egne initiativ, eller mer preget av å gi beskjeder, formidle egne tanker og å kontrollere at barna følger reglene som er satt?*
- Blir alle barn sett? Eller er det noen som alltid blir sett og hørt mens andre gjerne blir oversett?*
- Er det slik at noen barn stadig får positiv oppmerksomhet, mens andre ofte er gjenstad for negativ oppmerksomhet?*
- Har det blitt et mønster i at det er lettere å tro på bestemte barns forklaringer i konflikter og hendelsesforløp enn andres?*
- Er det slik at alle de voksne tar initiativ til å snakke med og finne på ting med alle barna, eller er det de samme barna dere helst prater med, og de samme dere helst tar kontakt med?*
- Har vi større tålmodighet med og evne til å følge opp enkelte barn, mens andre raskere blir avbrutt:*
- Lover vi mer enn vi kan holde?*
- Legger vi frem tiltak og løsninger slik at barn forstår dem?*
- Er vi tilstede 100% for barna? Eller er vi stadig på vei i tankene til det som skal skje senere på dagen?*

Barna i mellom:

- Er miljøet preget av gjensidighet omsorg, anerkjennelse og varme, eller pregs det av mye erting og kritiske kommentarer til og med hverandre?*
- er miljøet i hovedsak inkluderende, eller preges det ofte av ekskludering av enkelte barn?*
- Er samspillet barna i mellom preget av sosiale hierarki, eller av likeverdighet og veksling av hvem som bestemmer og hvem som til enhver tid får være med?*
- Det er en trygg og avslappende tone som preget av humor, spontanitet, oppmuntring og glede over hverandres mestring, eller er miljøet snarere preget av prestasjoner og konkurrerende holdninger til hverandre*

Foreldre/Foresatte sin rolle i forebyggende arbeid mot mobbing.

Foreldre og foresatte har og et stort ansvar i å være gode rollemodeller. Hvordan snakker vi om naboen, hvordan opptrer man i sosiale sammenhenger?. Hvilke tv programmer velger vi å se sammen med barn? Hvordan ordner mor og far opp i uenigheter? Det er viktig at foreldre og foresatte reflekterer over dette, for at barn skal lære og skape gode holdninger hjemme. Hjemmet er en arena der barn øver på sosiale ferdigheter ved å observere foreldre/foresattes holdninger og handlinger. Dersom mor og far stadig krangler om småting, havner i trøbbel med naboen, eller har en væremåte som forteller ungene at det er greit å snakke nedsettende om andre, lærer barna å samhandle med andre på denne måten, og vil ofte ta i bruk slike strategier i møte med andre barn. Rause og inkluderende foreldre som snakker positivt om andre, når de er sammen med barna sine, vil lære barna sine gode sosiale ferdigheter.

I de daglige situasjoner i hjemmet , tenk over dette:

- Går du i skyttergraven og forsvarer deg, eller går du i deg selv dersom du som forelder får tilbakemelding om at barnet ditt mobber andre?*
- Hjelper du barnet ditt til et mer nøyansert syn på andre, dersom ditt barn kommer med nedsettende kommentarer om andre?*
- Er du en voksen som prøver å komme til enighet, eller kommer du ofte opp i nabokonflikter og uenigheter?*
- Ser du på tv programmer, der hele poenget er å krangle, mobbe og stemme ut hverandre?*

For at barn skal få en best mulig barndom og oppvekst, gjennom barnehage og senere skolen, må samarbeidet med hjemmet være preget av gjensidighet og tillit. Det må jobbes mot samme mål, der de rette virkemidlene må vektlegges for å oppnå best mulig resultat. Barnehagen, barna og foreldrene må ha kunnskap og innsikt i hva som forebygger mobbing.

For å jobbe aktivt forebyggende mot mobbing gjennom lek, er personalet sin kunnskap om lek og lekens betydning avgjørende i forhold til om en barnehage lykkes i dette arbeidet eller ikke. Personalet i barnehagene i Bjerkreim kommune skal derfor ha årlig kompetanseheving i forhold til tema i tillegg til at planen skal være en del av arbeidet i hverdagen. Rådgiver for barnhagen skal ha et spesielt ansvar for dette sammen med styrene.

Skolen:

Barnehagen gjennomfører overføringsmøter i overgangen fra barnehage til skole. Bjerkreim kommune har en egen plan som systematiserer denne overgangen. Problematikk rundt mobbing, vil og være et naturlig emne å ta opp på et overføringsmøte dersom det har forekommet , og det er samtykke fra foreldre. Skolen har rutiner for håndtering av forebyggende mobbing i henhold til opplæringsloven §9a.

Videre arbeid:

Det viktige arbeidet skjer i hverdagen, og kvaliteten på samspillet mellom voksne og barn har stor betydning. Personalet skal tilrettelegge det daglige omsorgsarbeidet og hverdagsrutinene slik at barna opplever mestring sammen. Det er mange små skritt i hverdagen som danner grunnlag for barnas fremtid.

Oversikt over litteratur som kan være aktuelt:

- BFD(2002) *Mobbing i barnehagen*, et hefte for deg som jobber i bhg
- Jesper Juul: *Ditt kompetente barn, Fra lydighet til ansvarlighet*
- Kari Lamer: *Sosial kompetanse, Teoribok, håndbok*
- Kari Pape: *Fra Plan til Praksis*
- Kari Pape: *Fra ord til handling*
- Kari Pape: *Jakten på den gode barndom*
- Reider Pettersen: *Mobbing i barnehagen*
- FNs barnehagekonvensjon
- John Andersen, Søren Gundelach og Kjeld Rasmussen: *Trygge og utrygge barn i barnehagen.*
- Kunnskapsdepartementet: *Barns trivsel – voksnes ansvar*
(kan dere komme på flere eller andre gode bøker og oppslagsverk???)
(*Improvisasjonsblikk i barnehagen*) – Terje Melås

Barnebøker:

- Tor Åge Bringsværd og Anne Holth: *Petra begynner i barnehagen, Karsten og Petra er bestevenner.*
- Gunilla Bergström: *Albert og Milla*
- Marcus Pfister: *Pers nye venner.*
- Kerstin Thorvall og Monica Scultz: *Akkurat passe snill*
- HC Andersen: *Den stygge andungen (flere dere kommer på???)*
- Sjelhjelp bøker for barn: *Libretto forlag.*

Sosial kompetanse er vesentlig for å motvirke utviklingen av problemadferd som diskriminering og mobbing. Barnehagen har en samfunnsoppgave i tidlig forebygging på dette området. Personalet er rollemodeller og bidrar gjennom egne væremåter til barn læring og sosiale ferdigheter. Et aktivt og tydelig personale er nødvendig for å skape et varmt og inkluderende sosialt miljø. Anerkjennende og støttende relasjoner er et grunnlag for utvikling av sosial kompetanse.)

Dersom barnehagene i Bjerkreim allikevel skulle komme opp i situasjoner der det pr definisjon er mobbing, skal barnehagene uavhengig av privat eller kommunal drift, benytte seg av samme skjema og samme fremgangsmåte i håndtering av utfordringen. Se skjema under.

Tiltaksplan når mobbing skjer i barnehage i Bjerkreim:

TILTAK	ANSVAR	GJENNOMFØRING Signatur og dato
1. Den som observerer mobbing informerer ped leder straks. Dersom det er foreldre som har oppdaget mobbingen, skal ped leder ta kontakt samme dag og gi tilbakemelding om prosessen videre. Bruk skjema for møter under.		
2 Snakk med barna om det, og bed de komme med forslag til hva som skal gjøres videre. Sammenlign det barna kom frem til med det personalet har kommet frem til, noter ned skriftlig		
3 Foreldrene til den som blir mobbet og den/de som mobber blir informert og tatt med på råd.		
4 Møte med foreldre, tiltak iversettes og referat skrives, scannes til barnehagemappen.		
5 Evaluering etter 1 uke. Samtale med barna		
6 Informasjon eller samtale med foreldre etter behov. Jevnlige kontakt		

Skjema for møter vedrørende mobbing i Bjerkreim kommune

(Skjema skal scannes inn i barnets mappe, kopi til foresatte)

Dato:

Tilstede på møte:

Hva saken gjelder:	Dette skal det arbeides med:

Dato for oppfølgingsmøte: _____

Underskrift ansatte: _____

Underskrift foreldre: _____

Underskrift ansatte: _____

Underskrift foreldre: _____